

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే

॥ చతురశీతితమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ చతురశీతితమః సర్గః ॥

స్వబంధూన్ నదీసంరక్షణాయ యుద్ధార్థముద్యమాయ చాదిశ్య
గుహేనోపహారవస్తూన్యాదాయ భరతస్య సమీపే గమనం తం
ప్రత్యాతిధ్యం స్వీకర్తుమనురోధశ్చ

తతో నివిష్టాం ధ్వజినీం గంగామన్వాశ్రితాం నదీం ।
నిషాదరాజో దృష్ట్వైవ జ్ఞాతీన్ స పరితోఽబ్రవీత్ ॥ 2.84.1 ॥

మహతీయమితః సేనా సాగరాభా ప్రదృశ్యతే ।
నాస్యాంతమవగచ్ఛామి మనసాపి విచింతయన్ ॥ 2.84.2 ॥

యదా న ఖలు దుర్బుద్ధిర్భరతః స్వయమాగతః ।
స ఏష హి మహాకాయః కోవిదారధ్వజో రథే ॥ 2.84.3 ॥

బంధయిష్యతి వా పాశైరథ వాస్మాన్ వధిష్యతి ।
అను దాశరథిం రామం పిత్రా రాజ్యాద్ వివాసితం ॥ 2.84.4 ॥

సంపన్నాం శ్రియమన్విచ్ఛంస్తస్య రాజ్ఞః సుదుర్లభాం ।
భరతః కైకయాపుత్రో హంతుం సమధిగచ్ఛతి ॥ 2.84.5 ॥

భర్తా చైవ సఖా చైవ రామో దాశరథిర్మమ ।
తస్యార్థకామాః సన్నద్ధా గంగానూపేఽత్ర తిష్ఠత ॥ 2.84.6 ॥

తిష్ఠంతు సర్వదాశాశ్చ గంగామన్వాశ్రితా నదీం ।
బలయుక్తా నదీరక్షా మాంసమూలఫలాశనాః ॥ 2.84.7 ॥

నావాం శతానాం పంచానాం కైవర్తానాం శతం శతం |
సన్నద్ధానాం తథా యూనాం తిష్ఠంత్యిత్వభ్యుచోదయత్ || 2.84.8 ||

యది తుష్టస్తు భరతో రామస్యేహ భవిష్యతి |
ఇయం స్వస్తిమతీ సేనా గంగామద్య తరిష్యతి || 2.84.9 ||

ఇత్యుక్తోపాయనం గృహ్య మత్స్యమాంసమధూని చ |
అభిచక్రామ భరతం నిషాదాధిపతిర్గుహః || 2.84.10 ||

తమాయాంతం తు సంప్రేక్ష్య సూతపుత్రః ప్రతాపవాన్ |
భరతాయాచచక్షేఽథ సమయజ్ఞో వినీతవత్ || 2.84.11 ||

ఏష జ్ఞాతిసహస్రేణ స్థపతిః పరివారితః |
కుశలో దండకారణ్యే వృద్ధో భ్రాతుశ్చ తే సఖా || 2.84.12 ||

తస్మాత్ పశ్యతు కాకుత్స్థః త్వాం నిషాదాధిపో గుహః |
అసంశయం విజానీతే యత్ర తౌ రామలక్ష్మణౌ || 2.84.13 ||

ఏతత్ తు వచనం శ్రుత్వా సుమంత్రాద్ భరతః శుభం |
ఉవాచ వచనం శీఘ్రం గుహః పశ్యతు మామితి || 2.84.14 ||

లబ్ధ్వానుజ్ఞాం సంప్రహృష్టో జ్ఞాతిభిః పరివారితః |
ఆగమ్య భరతం ప్రహ్లో గుహో వచనమబ్రవీత్ || 2.84.15 ||

నిష్కుటశ్చైవ దేశోఽయం వంచితాశ్చాపి తే వయం |
నివేదయామ తే సర్వం స్వకే దాశగృహే వస || 2.84.16 ||

అస్తి మూలఫలం చైతన్నిషాదైః స్వయమర్జితం |
ఆర్ద్రం శుష్కం తథా మాంసం వన్యం చోచ్ఛావచం తథా || 2.84.17 ||

ఆశంసే స్వాశితా సేనా వత్స్యత్యేనాం విభావరీం |
అర్చితో వివిధైః కామైఃశ్వః ససైన్యో గమిష్యసి || 2.84.18 ||

॥ ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
అయోధ్యాకాండే చతురశీతితమః సర్గః ॥